

SZÜLŐKÉNT A DIGITÁLIS KORBAN:

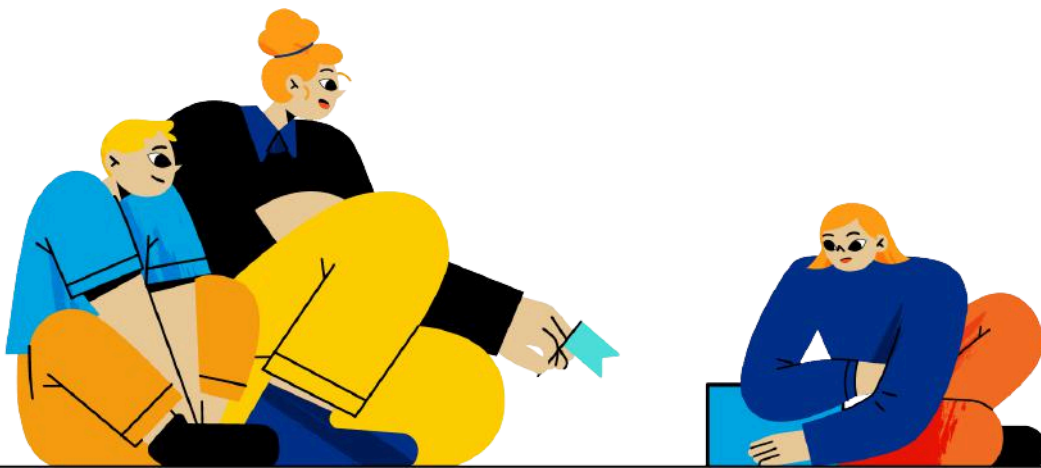
Hogyan beszéljünk a gyerekekkel és a tizenévesekkel az internet veszélyeiről?

Kingdom of the Netherlands

A projekt a Holland Királyság
nagykövetségének anyagi
támogatásával készült.

SZÜLŐKÉNT A DIGITÁLIS KORBAN

Hogyan beszéljünk a gyerekekkel és a tizenévesekkel az internet veszélyeiről?

A projekt a Holland Királyság nagykövetségének anyagi támogatásával készült.

Az anyagot kidolgozta: eLiberare Egyesület, 2024 júniusa
Grafika: 441 DesignPowerHouse

A tartalmat az emberkereskedelem elleni, társadalmi és jogi területek szakemberei koordinálták.

A törvénycikkek, amelyekre az útmutató tartalomjegyzékében hivatkozunk, a 2023. december 1-jéig érvényben levő jogszabályokból származnak.

eliberare.com | Minden jog fenntartva, eLiberare Egyesület.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	2
Az emberkereskedelem és a gyermekkereskedelem	6
1.1. Mit jelent az emberkereskedelem?	7
1.2. Mit jelent a gyermekkereskedelem?	8
1.3. Mit jelent a <i>loverboy</i> módszer?	9
1.4. Hogyan tevékenykednek az emberkereskedők az online térben?	11
1.5. Mennyi időt töltenek el a gyerekek és a tizenévesek az interneten?	14
Hogyan beszéljünk a gyermekekkel (7–11 év) az internet veszélyeiről?	18
2.1. Mielőtt a gyerekek saját digitális eszközt adnánk	20
2.2. A beleegyezésről	23
2.3. A közösségi médiáról	27
2.4. A játék közbeni csevegésről	28
2.5. Az idegenek az interneten	35
2.6. A szexuális behálózásról	40
2.7. Hasznos beszélgetésindító kérdések	50
Hogyan beszéljünk a tizenévesekkel (12–17 év) az internet veszélyeiről?	55
3.1. A szexuális beleegyezésről	57
3.2. A szextingről	63
3.3. A szexuális zsarolásról	74
3.4. Az online térben megismert személyekkel való találkozásról	80
3.5. Hasznos beszélgetésindító kérdések	84
4. Mit tegyen, ha gyanakodni kezd?	88
Következtetés	90
Bibliográfia	92

Bevezetés

Kedves szülők,

Képzeljék el azt, hogy gyerekeikkel együtt nekivágnak egy nagy utazásnak a káprázatos online világban, amely a gyerekek mindennapjainak nélkülözhetetlen részévé vált.

Minden egyes kattintással a gyerekek elé új információk, interakciók és lehetőségek tárulnak.

Azonban ebben a digitális útvesztőben nem minden út vezet biztonságos helyre: néhol csapdák rejtőznek.

Ez a helyzet egy fontos kérdést vet fel:

„Mennyire biztonságos a virtuális világ a gyerekekre nézve?”

Az Emberkereskedelem Elleni Országos Ügynökség (EEOÜ) szerint az utóbbi években egyre több áldozatot közelítenek meg, majd manipulálnak az interneten és a közösségi médián keresztül.¹

Továbbá a Szervezett Bűnözés és Terrorizmus Elleni Igazgatóság² felhívja a figyelmet azon kiskorúak aggasztóan növekedő számára, akik

a virtuális térben megismert személyek kérésére szemérmetlen fotókat és videókat készítettek magukról, majd olyan anyagokat küldtek tovább, amelyekkel aztán kizsákmányolás céljából megzsarolták őket.

Ahhoz, hogy megóvjuk gyerekeinket az online térben, fontos tudnunk, hogy milyen veszélyeknek lehetnek kitéve, de azt is, hogy nyitottan és empatikusan kell beszélgetnünk velük ezekről a dolgokról.

Ebben az anyagban bemutatjuk az online térben leggyakrabban előforduló bántalmazási és kizsákmányolási formákat mind a 7 és

11 év közötti gyerekek, mind a 12 és 17 év közötti tizenévesek esetében.

Ugyanakkor az útmutató javaslatokat fogalmaz meg a gyerekekkel vagy tizenévesekkel folytatott beszélgetésekre az online tér veszélyeiről, de olyan lépésekre is, amiket megtehetnek, ha úgy gondolják, valami nincs rendben. Az útmutató arra is rámutat, hogyan kezeljék az olyan helyzeteket, amikor már megtörtént a bántalmazás vagy az online kizsákmányolás.

¹ANITP, *Az emberkereskedelem 2022-ben azonosított áldozatairól szóló elemzés*, https://anitp.mai.gov.ro/wp-content/uploads/2023/03/Analiza-a-victimelor-traficului-de-persoane-identificate-in-2022_07_07_2023.pdf.

²DIICOT, *Sajtóközlemény 2023. 11. 23.*, <https://www.diiicot.ro/mass-media/4434-comunicat-de-presa-23-11-2023>.

A gyerekeket érintő emberkereskedelmet, bántalmazást és az online szexuális kizsákmányolást megelőző oktatási csomag

Figyelmükbe ajánljuk kezdeményezésünk egy másik fontos eredményét is: az oktatási céllal létrejött, iskolásoknak szánt anyagunkat, amelyet az Oktatási Minisztérium hagyott jóvá.

Az emberkereskedelem megelőzését célzó oktatási programot (2023–2024) kifejezetten azért hoztuk létre, hogy bekerüljön a tantervbe, és hogy a tanárok és osztályfőnökök bemutassák azt az iskolásoknak.

Azt tanácsoljuk, hogy beszéljék meg gyerekük vagy tinédzserük osztályfőnökével és tanáraival annak lehetőségét, hogy ezt a programot beépítsék oktatási tevékenységeikbe, hogy a legfontosabb megelőzési és védelmi üzenetek hatékonyan és személyre szabottan jussanak el gyermekeikhez.

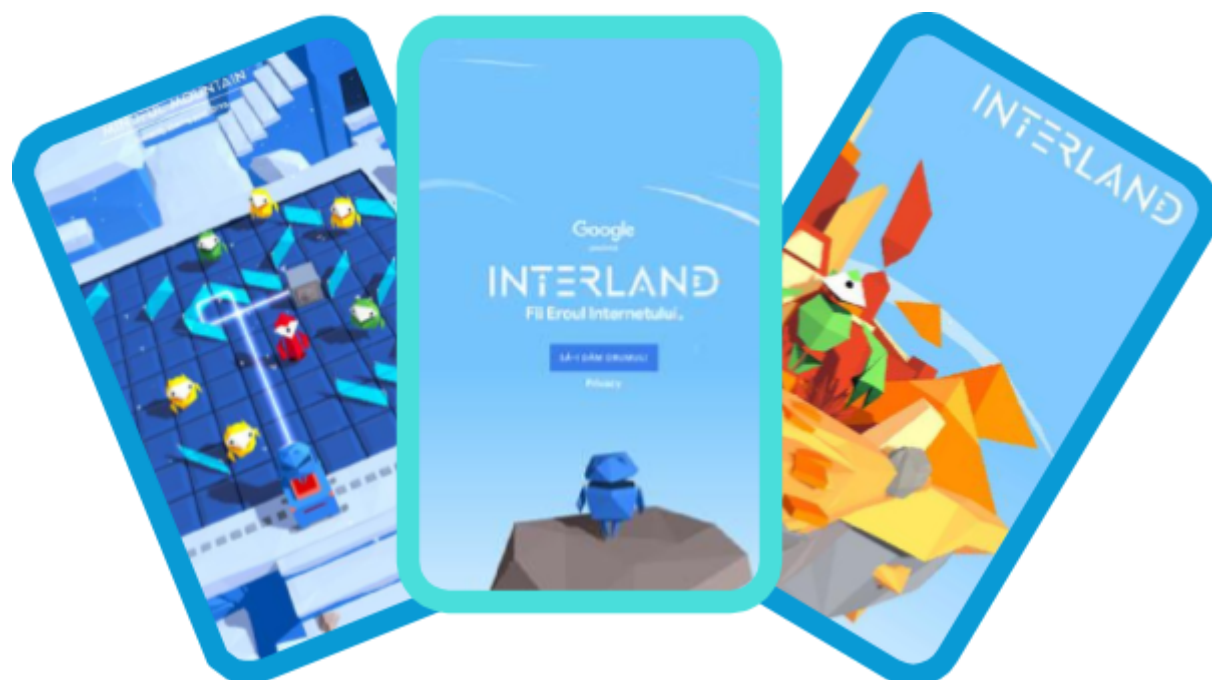
Ennek ellenére célunk nem a félelemkeltés: sokkal inkább a felkészülést és az együttműködést szeretnénk bátorítani.

Egy olyan útmutatót bocsátunk a rendelkezésükre, amely ötleteket ad a gyermekekkel folytatott beszélgetésekhez, de biztonsági intézkedéseket is tartalmaz az esetleges kockázatos helyzetek megelőzésére. Arra kérjük Önöket, hogy egy nyitott párbeszéd keretében járják végig velünk ezt az utat, hogy gyerekeik magabiztosan és a veszélyeknek ellenállva fejlődhessenek a digitális korban.

Minden jót kívánunk!

az eLiberare csapata

Kezdetben nézzünk egy játékot³, amelyen keresztül gyerekekkel együtt letehetik az internet felfedezésének biztonságos módjait, és elkerülhetik a lehetséges veszélyeket:

³ https://beinternetawesome.withgoogle.com/ro_ro/interland

Az emberkereskedelem és a gyermekkereskedelem

- 1.1. Mit jelent az emberkereskedelem?
- 1.2. Mit jelent a gyermekkereskedelem?
- 1.3. Mit jelent a *loverboy* módszer?
- 1.4. Hogyan tevékenykednek az emberkereskedők az online térben?
- 1.5. Mennyi időt töltenek a gyerekek és a tizenévesek az interneten?

1.1. Mit jelent az emberkereskedelem?

Az emberkereskedelem a modern idők rabszolgaságát jelenti, amelyen keresztül egyesek abból szereznek pénzt, hogy másokat leuralnak és kizsákmányolnak.

Az alábbi ábra az emberkereskedelem három kulcsfontosságú elemét mutatja be:

A tevékenység

- a toborzás
- az átadás
- a személyek átvétele
- a szállítás
- az elrejtés

A cél

A kizsákmányolás, beleértve:

- a prostitúcióra való kényszerítést
- a szexuális kizsákmányolást
- az online történő szexuális kizsákmányolást
- a kényszermunkát
- a rabszolgaságot vagy hasonló gyakorlatokat
- az illegális szerveltávolítást
- a koldulásra kényszerítést
- bűncselekmények elkövetésére való kényszerítést
- egyéb kizsákmányolásfajtákat

Az eszközök

- fenyegetés vagy erő használata
- kényszerítés
- emberrablás
- csalás
- megtévesztés
- hatalommal való visszaélés
- pénz vagy szolgáltatások felajánlása

1.2. Mit jelent a gyermekkereskedelem?

Az emberkereskedelemmel szemben a gyermekkereskedelem esetében ugyanaz a tevékenység és a cél, de nem szükséges az emberkereskedelem bűncselekményénél felsorolt eszközöket bizonyítani. A büntető törvénykönyv 211. cikke szerint a gyermekkereskedelem bűncselekménynek minősül.

A gyermekkereskedelem tehát a következőket jelenti:

„(1) Kiskorú toborzását, szállítását, átadását, elrejtését és átvételét kizsákmányolás céljából [...]

(3) A gyermekkereskedelem áldozatának beleegyezése nem számít felmentő indoknak.”

A tevékenység

- a toborzás
- az átadás
- a személyek átvétele
- a szállítás
- az elrejtés

A cél

A kizsákmányolás, beleértve:

- a prostitúcióra való kényszerítést
- a szexuális kizsákmányolást
- az online történő szexuális kizsákmányolást
- a kényszermunkát
- a rabszolgaságot vagy hasonló gyakorlatokat
- az illegális szerveztávoilitást
- a koldulásra kényszerítést
- bűncselekmények elkövetésére való kényszerítést
- egyéb kizsákmányolásfajtákat

1.3. Mit jelent a *loverboy* módszer?

Szülőként fontos tisztában lennünk azokkal a módszerekkel, amelyeken keresztül a veszélyes személyek megközelíthetik gyerekeinket, és fontos beszélni ezekről velük.

Az Emberkereskedelem Elleni Országos Ügynökség jelentése szerint 2023-ban az áldozatok 70%-át olyan személyek ejtették csapdába, akik az ismerőseik közé tartoztak (barátok, szomszédok vagy rokonok), és csupán 30%-ukat idegenek.

A legtöbb emberkereskedő, aki kizsákmányolja áldozatait, a *loverboy* módszert, valamint az online történő szexuális kizsákmányolás különböző módzatait alkalmazza.

Az alábbiakban néhány arra utaló jel, hogy egy személy a gyermeke életében *loverboy* lehet:

- hárít vagy ideges lesz, amikor a saját magánéletével kapcsolatos kérdéseket tesznek fel neki;
- túlzásokba esik, amikor a „szeretetét” bizonygatja;
- megpróbálja irányítani az áldozatát;
- megpróbálja elszigetelni a családjától és a barátaitól;
- feltételeket szab meg.

A kapcsolat kezdeti fázisában a gyermekkereskedő valószínűleg elkerüli az olyan megnyilvánulásokat, amelyek arra ösztönöznének egy lányt, hogy elmeneküljön: ilyen például a fizikai vagy verbális erőszak. Ezért kell fokozottan figyelni azokra a korai jelekre, amelyek arra utalnak, hogy a látszat bizony sokszor csal.

1.4. Hogyan tevékenykednek az emberkereskedők az online térben?

Bárki válhat a szexuális ragadozók célpontjává, de vannak bizonyos dolgok, amelyek hajlamossá teszik a gyermekeket arra, hogy ilyen bűnözők megkönyékezzék őket az interneten. Általában a szexuális ragadozók „könnyű prédákra” vadásznak, vagyis olyan személyekre, akiknek alacsony az önbecsülése, akiknek hiányzik a szeretet, vagy akik nincsenek kellőképpen felügyelet alatt tartva.

Az alábbiak miatt válhat gyermeke célponttá:

Nem védett fiók

Minél több információt kapnak a zaklatók a gyerekről a közösségi médiában, annál valószínűbb, hogy a taktikájuk beválik. Néha arra használják az információt, hogy közeledjenek a gyerekhez, és úgy tegyenek, mintha sok közös lenne bennük, néha pedig arra, hogy megfenyegessék a gyereket.

Ráadásul azáltal, hogy megfigyelik, hova jár iskolába, sportolni vagy más hasonló tevékenységet folytatni, kideríthetik gyereke tartózkodási helyét, így lehetőségük nyílik arra, hogy közvetlenül is kapcsolatba lépjenek vele.

Szexuális felhangú felhasználónevek

Egy szexuális ragadozó a felhasználónevekről, amelyek olyan szavakat tartalmaznak, mint például „szexi”, „cica”, „cuki” stb., azt fogja feltételezni, hogy az áldozatnak figyelemre és szeretetre van szüksége, és megpróbálja kihasználni ezt a sebezhetőséget.

Szexuális felhangú bejegyzések

Amikor egy tizenéves provokatív fotókat vagy videókat tesz közzé, például ahol hiányos öltözetben vagy fürdőruhában van, megmutatja a testének különböző részeit, vagy más szexualitás felhangú gesztusokat tesz, ez az online szexuális bűnözők számára jelzés arra, hogy valószínűleg nyitottabb a témára, és szüksége van a figyelemre és a szeretetre, amit ők ki is fognak használni.

Túlzottan drámai bejegyzések

Az olyan szövegek, mint az „engem senki sem szeret”, vagy „utálom a szüleimet”, megnyitják az ajtót a szexuális ragadozók előtt, hogy megkezdjék az online bevetési folyamatot. Amikor egy gyermek ilyen szövegeket tesz közzé, sebezhető érzelmi állapotban van, és a zaklatók megragadják a lehetőséget, hogy együttérzést mutassanak, és elnyerjék a bizalmát.

Az online közegben a gyermekkereskedő már azokról a kezdeti lépésekről is felismerhető, amelyeket az áldozat elcsábítása érdekében tesz, hogy deszenzitizálja (érzékletlenné tegye) az áldozatot a szexuális beszélgetésekkel szemben. Minél közelebb kerül a gyermekkereskedő a kiskorúhoz, annál könnyebben kihasználhatja annak naivitását és bizalmát.

Egy gyermekkereskedő a következőkkel próbálkozhat:

- bevonja a gyereket a nemi aktusról szóló beszélgetésbe csevegés közben;
- meztelen vagy pornográf fotókat küld a kiskorúnak saját magáról vagy másvalakiről, vagy élő közvetítésben mutogatja magát;
- arra kéri a kiskorút, hogy pornográf fotókat vagy videókat tekintsen meg;
- arra kéri a kiskorút, hogy vegyen részt nemi aktusban, vagy küldjön szexuális fotót magáról;
- szemérmetlen képeket készít és oszt meg kiskorúakról.

A továbbiakban az a célunk, hogy útmutatás nyújtsunk az interneten előforduló veszélyek megelőzéséhez, valamint a szülők kisgyerekeikkel és/vagy tizenéves gyerekeikkel folytatott beszélgetéseikhez a biztonságos internethasználatról.

1.5. Mennyi időt töltenek a gyerekek és a tizenévesek az interneten?

A mai digitális korban a gyermekek és fiatalok idejük jelentős részét online töltik, és különféle tevékenységekkel foglalkoznak, a közösségi médiában való ismerkedéstől az online játékokig.

Ezt erősíti az internetes eszközök széles körű elérhetősége, ezek összefonódása a

mindennapi élettel.

A különböző online platformok a szórakozás, a szociális interakció és az edukációs források széles skáláját kínálják, így gyermekeink gyermek- és tizenéves korának szerves részét képezik.

Az eLiberare Egyesületnek a fiatalok online kockázatokról alkotott képéről szóló kutatása⁴ segít abban, hogy értelmezni tudjuk az internethasználati trendeket és a romániai gyerekek és a fiatalok sebezhetőségi mértékét a bántalmazás veszélyével és az online szexuális kizsákmányolással szemben. A kutatásból az alábbi következtetéseket vontuk le:

A digitális eszközökhöz és az internethez való hozzáférés

Az internethez való hozzáféréshez a leggyakrabban használt eszköz a mobiltelefon, amelyet a kamaszkorúak 98%-a használ, ezt követi a laptop vagy számítógép, amelyet a fiatalok 67%-a használ. A városban élők közül (73%) jelentősen többen használják ezeket az eszközöket, mint a falun élők (48%).

⁴eLiberare Egyesület, *Kvantitatív kutatási jelentés. Tanulmány a fiatalok online kockázatokról alkotott képéről*, 2023 február.

Az internethasználattal eltöltött idő

A fiatalok naponta átlagban 4,4 órát töltenek az interneten. A lányok körében ez kicsivel több (4,5 óra). A korcsoportokat tekintve a 15–17 évesek átlagosan 4,3 órát töltenek el online, a 18–21 évesek pedig a legaktívabbak az átlagosan napi 4,6 interneten eltöltött órával.

A közösségimédia-platformok használata korcsoportok szerint

0–5 év között

A közösségi média használata meglepően korán kezdődik, még a 0–5 éves gyermekek körében is elterjedt, különösen az olyan platformokon, mint a TikTok, a Facebook és az Instagram.

6–12 év között

Az Instagram és a TikTok a legnépszerűbb platformok, ami azt jelzi, hogy az iskoláskorúak a rövid videós és vizuális tartalmakra épülő felületeket kedvelik. A Discord fokozott használata szintén utalhat a közösségi és játéktevékenységekben való korai részvételre.

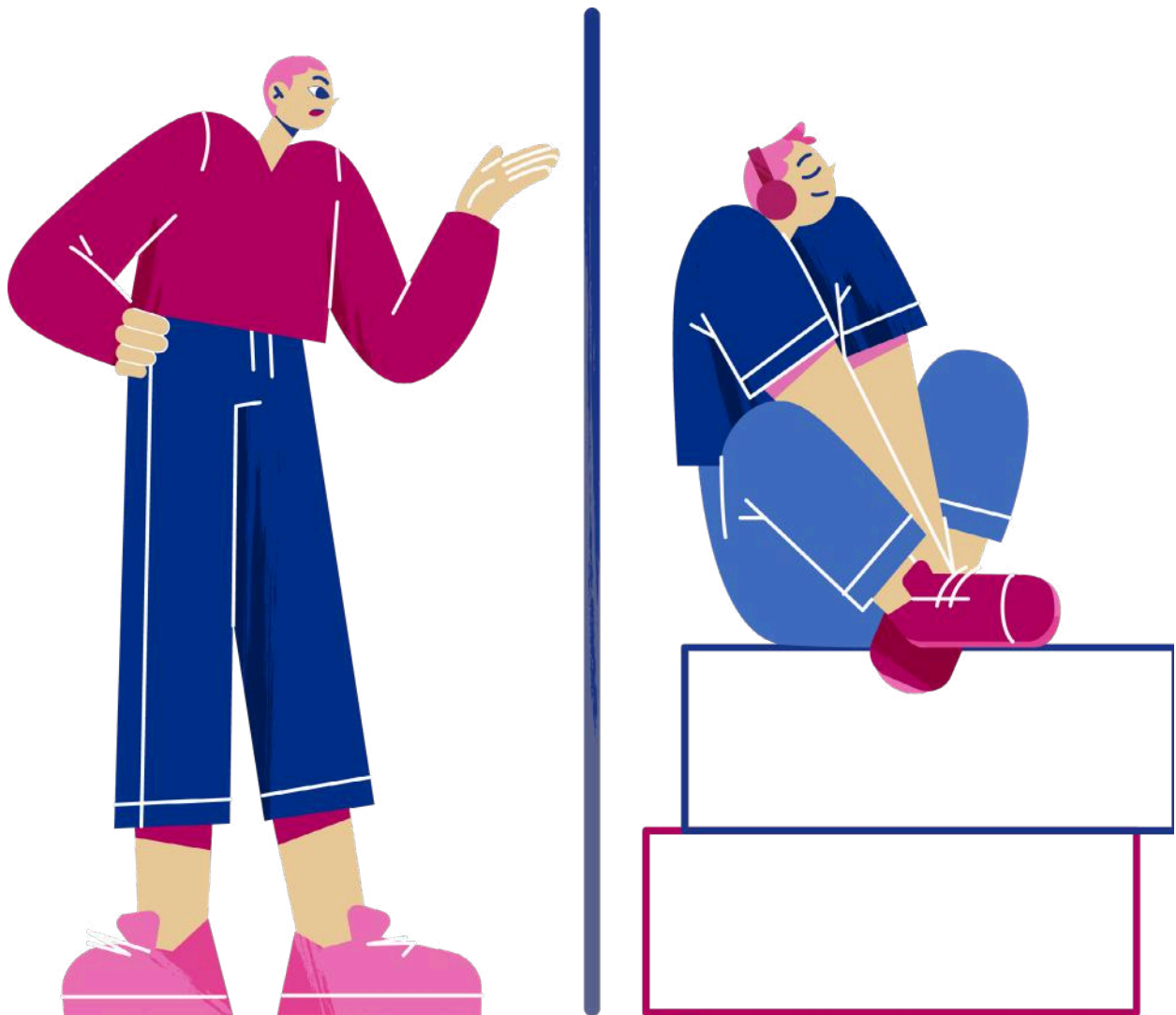

13–17 év között

A tizenévesek körében az Instagram és a TikTok továbbra is rendkívül népszerű, míg a Discord egyre nagyobb teret hódít, legfőképpen a fiúk esetében. Ez azt jelzi, hogy ahogy a gyerekek nőnek, a közösségi média használata változik, és egyre inkább a közösségi szerepvállalás és az egyes érdekcsoportok felé mozdul el.

Mivel az internet ma már a gyermekek és tizenévesek mindennapi életének szerves részét képezi, a szülőknek is új feladataik vannak gyermekeik védelmében, többek között az online térben is.

Hogyan teljesíthetjük magabiztosan ezt a kihívást, anélkül, hogy a túlzott kontrollhoz folyamodnánk?

A következőkben bemutatunk néhány lehetséges esetet az online tér veszélyeiről, és egyúttal tippeket és beszélgetésötleteket is adunk, hogy ez a felelősség egy vidámabb kihívássá váljon a szülők számára.

Hogyan beszéljünk a gyermekekkel (7–11 év) az internet veszélyeiről?

- 2.1. Mielőtt a gyermeknek saját digitális eszközt adnánk
- 2.2. A beleegyezésről
- 2.3. A közösségi médiáról
- 2.4. Csevegés a játékokban
- 2.5. Az idegenek az interneten
- 2.6. A szexuális behálózásról
- 2.7. Hasznos beszélgetésindító kérdések

Ahogy megtanítjuk a gyermekeinknek a biciklizés közbeni biztonságos közlekedést, úgy fontos megtanítani és felkészíteni őket az online biztonságra is, mielőtt elkezdenék a saját vagy a családdal közös digitális eszközöket használni.

Először kezdeményezzen beszélgetést gyermekével a digitális biztonságról. Vonja be őt is ebbe, és együtt állítsanak fel egy tervet a betartandó lépésekről, mielőtt megkapná első saját eszközét.

Továbbá beszélgessen a gyermekével az online böngészés alapvető fogalmairól: a jelszavak biztonságáról és a személyes adatok védelméről.

Elmagyarázhatja neki, hogy az online biztonság hasonló az offline biztonsághoz, majd folytathatják a beszélgetést, ahogy a gyermek nő és érettebbé válik.

2.1. Mielőtt a gyermeknek saját digitális eszközt adnánk

A következő lépéseket ajánlatos figyelembe venni, mielőtt beszerez a gyermekének egy telefont, táblagépet vagy számítógépet:

1. Már az elején egyezzenek meg arról, hogy a korának megfelelően milyen játékokat és alkalmazásokat tölthet le. Készítsenek egy listát az alkalmazásokról, illetve azok használati szabályairól. Szánjanak időt arra, hogy külön-külön elemezzék ezeket. Minél kisebb korban kezdik el az ilyen beszélgetéseknek, annál inkább rögzül ezek kerete, ahogy nő a gyermek.

2. Állapítsanak meg közösen egy időkorlátot a telefon vagy a táblagép használatára.

3. Tanítsa meg neki, hogyan tudja biztonságban tartani a személyes adatait:

- ne használjon helymeghatározást, amikor különböző alkalmazásokat, főleg játékokat használ;
 - ne árulja el senkinek, hogy hol lakik, vagy hogy melyik iskolába jár;
 - ne adja meg a szülők bankkártyaadatait.
-

4. Magyarázza el, hogy milyen veszélyekkel jár az online közeg, de ne túlozzon, és ne keltsen félelmet. Mint minden más élethelyzetben, fontos, hogy megtaláljuk az egyensúlyt a veszélyek elmagyarázása és a bizalom kialakítása között.

Beszélgetés a telefonhasználat szabályairól

Szülő:

Drágám, úgy gondoljuk, itt az ideje, hogy vegyünk neked egy telefont.

Gyermek:

Tényleg? De jó! Már nagyon vártam, hogy legyen saját telefonom!

Szülő:

Valóban, de a telefontal jár néhány szabály is. Napi időkorlátot fogunk felállítani a telefonhasználatra, és megbeszéljük, hogy milyen alkalmazásokat szeretnél letölteni, hogy biztosak legyünk abban, hogy ezek rendben vannak, segítenek tanulni, vagy biztonságos módon szórakozni.

Gyermek:

Ó, na, de minek kellene a szabályok? A többi osztálytársam folyamatosan telefonozik.

Szülő:

Minden családnak megvannak a maga szabályai. Mi, a szüleid, szeretnénk biztosak lenni abban, hogy biztonságban vagy. Az interneten sok szórakoztató tartalom van, de veszélyes is lehet. Tudd, hogy mindig számíthatsz ránk, és együtt megbeszéljük, hogy mi a jó és mi a rossz, amikor online vagy.

2.2. A beleegyezésről

Lehet, hogy gyermeke már találkozott a beleegyezés fogalmával az iskolában, vagy a tévében hallott róla, de nem biztos, hogy pontosan érti is, mit jelent. Mutasson neki példát, hogy Ön hogyan alkalmazza a beleegyezés gyakorlatát online és a mindennapi életben.

Ha a gyermek nem érti pontosan a dolgokat, bátorítsa, hogy tegyen fel kérdéseket, mint például:

**„Rendben van, ha megosztom ezt a fényképet rólunk?” vagy
„Zavar téged, ha kirakom ezt a képet rólad?”**

Gyors tippek szülőknek a digitális korban

A beleegyezés megadásának és elfogadásának elsajátítása egy olyan készség, amely segít a gyermeknek megtanulnia tisztelni magát és másokat. Legyen türelmes, és ne feledkezzen meg arról, hogy ez egy olyan képesség, amely folyamatosan fejlődik. Íme néhány kulcsfontosságú pillanat, amikor beszélgetést kezdeményezhet gyermekével erről a témáról:

- amikor az ölelés előtt engedélyt kérünk és adunk;
- amikor a gyermek játékokat oszt meg a barátaival;
- amikor a gyermek elutasítja, hogy lefényképezzék;
- amikor a gyermek beleegyezését kérjük, ha szülőként meg akarunk osztani róla egy fényképet az interneten;
- amikor valaki más oszt meg róla egy fényképet a tudta nélkül.

Beszélgetés a beleegyezésről

Szülő:

Tudtad, hogy fontos engedélyt kérni, mielőtt megosztanál valakiről egy fényképet vagy információt?

Gyermek:

Vagyis?

Szülő:

Fontos, hogy engedélyt kérj tőle az interneten, de a való életben is. Mielőtt kitennél egy fényképet valakiről, kérdezd meg: rendben van neked, ha én kirakom ezt a képet? Ha azt mondja, nincs rendben, akkor tisztelned kell az intimitását, és a képet nem szabad kitenni.

Gyermek:

Ó, rendben!

Szülő:

Ha a személy engedélyt ad, az azt jelenti, hogy beleegyezik abba, hogy megoszd a képet. De ne felejtse el, először mindig meg kell kérdeznie.

Ugyanúgy fontos, hogy ő is engedélyt kérjen tőled. Neked pedig jogod van bárkinek megmondani, hogy szeretnéd-e, hogy azok a dolgok kikerüljenek rólad az internetre. Ugyanez a szabály érvényes rám, de a testvéredre, a barátaidra vagy más felnőttekre is.

A beszélgetés célja

Beszéljenek arról, hogy a bejegyzés milyen módokon jelenhet meg az online interakciókban.

2.3. A közösségi médiáról

A mai digitális korban a közösségi média a gyermekek és fiatalok mindennapi életének szerves részét képezi. Az eLiberare Egyesület⁶ egyik felmérése szerint a legtöbbet használt közösségimédia-alkalmazás a gyermekek és a fiatalok körében a WhatsApp (81%), ezt követi az Instagram (79%), a Youtube (77%), a Facebook (68%) és a TikTok (61%).

Szülőként kulcsfontosságú megérteni a közösségi média lehetséges veszélyeit. Fontos ébernek lenni, azaz beszélgetéseket kezdeményezni, és előtérbe helyezni a gyermek online biztonságát.

Lehetséges beszélgetéstémák a közösségi médiával kapcsolatban

- Beszélgessenek a bejegyzések hosszú távú hatásairól.
- Tájékoztassa gyermekét az adatvédelmi beállításokról és a személyes adatok bizalmas kezelésének fontosságáról.
- Hangsúlyozza annak fontosságát, hogy ne fogadjon el ismerősnek jelöléseket, és ne válaszoljon idegen emberek üzeneteire.
- Bátorítsa nyitott kommunikációra az online tevékenységeivel kapcsolatban.
- Figyelje, hogy milyen influenszereket követ, és beszélgessen vele róluk.
- Magyarázza el neki, hogy a provokáló felhasználónevek és bejegyzések (pl. fürdőruhás képek), illetve az olyan posztok, amelyekben valaki az életéről panaszkodik (pl. „senki nem ért meg engem”), felhívhatják a szexuális ragadozók figyelmét.

⁶eLiberare Egyesület, *Raport de cercetare cantitativ. Studiu asupra percepției tinerilor despre riscurile din mediul online*, 2023. február, p. 5.

2.4. Csevegés a játékokban

A gyermekek és a fiatalok naponta átlagosan 4,4 órát interneteznek⁷, és ennek a jelentős részét online játékokkal töltik.

Az alkalmazások között a legnépszerűbbek a Minecraft, a Discord, a Roblox és a Fortnite. Mindegyikben van csevegési lehetőség, beleértve a játék közbeni chatet.

⁷Ibidem, p. 17.

A szexuális ragadozók és az emberkereskedők gyakran célozzák ezeket a platformokat, ezért elengedhetetlen, hogy a szülők beszélgetéseket kezdeményezzenek gyermekeikkel az online biztonságról.

Beszélgetési témák az online játékok csevegési felületeivel kapcsolatban:

- Hangsúlyozza annak fontosságát, hogy gyermeke ne osszon meg személyes adatokat magáról az interneten (teljes név, lakcím, iskola, sportklub neve stb.).
- Beszéljenek az idegenekkel való interakcióik veszélyeiről.
- Tanítsa meg gyermekének, hogy ismerje fel, ha valakinek nem megfelelő a viselkedése, és szóljon erről:
 - ha valaki lakcímét vagy az iskolai adatait kéri;
 - ha valaki arra kéri, hogy a beszélgetést egy másik alkalmazáson (pl. WhatsApp vagy Telegram) folytassák;
 - ha valaki képeket vagy videókat kér róla.
- Ismerje meg azokat a játékokat és alkalmazásokat, melyeket gyermeke használ. Próbálja megérteni a működési elveiket.
- Tanítsa meg gyermekét arra, hogy ne fogadjon el idegenektől olyan kérést, hogy a beszélgetést inkább egy másik közösségi platformon folytassák.

Beszélgetés az alkalmazások és a játékok használatáról

Olyan játék esetében, ahol a chatelést (csevegést) korlátozni lehet:

Gyermek:

Anyu, le szeretném tölteni ezt az alkalmazást. Roblox a neve.

Szülő:

Roblox? És ez mi? Egy játék?

Gyermek:

Igen, egy nagyon vagány játék. Minden barátom ezzel játszik.

Szülő:

Nézzük meg együtt, mielőtt letöltöd. Biztos akarok lenni abban, hogy ez nem veszélyes számodra.

Gyermek:

Ó, rendben!

A felnőtt letölti az alkalmazást a saját telefonjára, és gyermekével együtt megnézi az alkalmazás funkcióit.

Szülő:

Úgy látom, ezen az alkalmazáson chatelni tudsz másokkal. De tudod, hogy nem szabad idegenekkel beszélgetni az interneten, ugye? Már beszéltünk arról, hogy egyes felnőttek veszélyesek lehetnek, és hamis profilok mögé bújhatnak. Lássuk, ki tudjuk-e kapcsolni a chat funkciót, hogy anélkül tudjál játszani, hogy én aggódnék.

Gyermek:

Oké!

Szülő:

Nagyszerű, korlátozhatjuk ezt a funkciót. Gyere, állítsuk be ezeket a te telefonodon is, és akkor nyugodtan játszhatsz vele.

További információkat a szülői felügyeletről az online játékokban az eLiberare Blogon talál⁸.

⁸ eLiberare Egyesület, A szülői felügyelet és más biztonsági intézkedések
<https://www.eliberare.com/2024/05/controlul-parental-si-alte-masuri-de-siguranta/>

Olyan játék esetében, ahol nem lehet korlátozni a chatelést, és biztonságosabb, ha nem ad hozzáférést a gyermekének ehhez a játékhoz:

Szülő:

Sajnos nem tudjuk kikapcsolni a chatet. Szerintem biztonságosabb, ha nem használod ezt az alkalmazást.

Gyermek:

Hmm... na, jó.

Szülő:

Tudom, hogy csalódott vagy, de van más módja is annak, hogy a barátaiddal játszhas. Gyere, keressünk valami érdekeset.

Szülői felügyelet az online játékokban

Igen, a szülők ellenőrizhetik és korlátozhatják a Roblox chatfunkcióját a szülői felügyelet beállításain keresztül. Bekapcsolhatja a „Fiókkorlátozások” opciót gyermeke Roblox fiókjában, amely korlátozza vagy letiltja a chatfunkciókat.

Ezt úgy teheti meg, hogy bejelentkezik a szülői fiókba, belép a „Settings” (Beállítások) menübe, majd a chat beállításait a kívánt korlátozási szintre állítja. Emellett még használhatók szülői felügyeleti szoftverek, illetve az internetszolgáltató által biztosított eszközök, amelyek tovább kezelik és korlátozzák a Roblox chatfunkcióit.

Más játékoknál is ellenőrizni kell, hogy van-e korlátozási lehetőség a beállításokon belül.

2.5. Az idegenek az interneten

A szexuális ragadozók gyakran hamis profilt hoznak létre, és a gyerekekkel egyidősnek adják ki magukat, ezzel elnyerve a bizalmukat és a barátságukat. A szülők kulcsfontosságú szerepet játszanak a gyerekek védelmezésében azáltal, hogy beszélgetéseket kezdeményeznek ezekről a veszélyekről.

A következő tanácsok célja, hogy fontos információkat és stratégiákat nyújtson Önnek a digitális világban való eligazodáshoz.

- Tanítsa meg gyermekének, hogy legyen körültekintő, és ne higgyen el mindent, amit lát.
- Beszéljen az interneten megismert emberekkel való találkozás veszélyeiről.
- Magyarázza meg annak a fontosságát, hogy ne tegye láthatóvá tartózkodási helyét, és ne tegyen közzé személyes képeket.
- Bátorítsa gyermekét, hogy mondja el, ha valami furcsának tűnik.
- Legyen a gyermeke bizalmasa, akivel nyíltan beszélhet az interneten történő dolgokról.
- Magyarázza el neki, hogy nagyon könnyű valakinek hamis profilt létrehozni, és hogy soha nem lehet tudni, valójában kivel is beszélget.

Beszélgetés az idegenekkel való kommunikációról

Szülő:

Ha szerzel egy barátot az interneten, honnan tudhatod, hogy rendben van, és bízatsz benne?

Gyermek:

Nos, ha kedves hozzám, ha figyelmes, és megértjük egymást, akkor azt hiszem, meg lehet benne bízni. Az a személy, aki megbízható, kedvesen viselkedik velem.

Szülő:

De honnan tudhatod, hogy rendben van, és bízatsz benne?

Gyermek:

Ha csúnyán beszél velem, kicsúfol, akkor nem bízhatok benne.

Szülő:

Ez igaz. A jó emberek szépen viselkednek veled, tisztelnek, és nem kényszerítenek olyan dolgokra, amiket nem akarsz megtenni. De tudod, hogy néhány ember kedves lehet először, majd csak utána rossz?

Gyermek:

Azt hiszem, igen.

Szülő:

Néha előfordulhat, hogy valaki először kedves, mert el akarja nyerni a bizalmadat. Függetlenül attól, hogy mennyire kedvesnek tűnik elsőre, ha megpróbál rábeszélni arra, hogy négyszemközt írjatok egymásnak, személyes információkat kér tőled, vagy megpróbál olyan dolgokra kényszeríteni, amik miatt kényelmetlenül érzed magad, akkor nem jó ember.

Az online barátok, akikben megbízhatsz, nem kérdezik meg, hogy egyedülálló vagy-e, nem kérik el a telefonszámodat, a címedet, az iskolád nevét, és nem kérik, hogy küldj magadról fényképet. Ha valaki hasonló dolgokat kér tőled, valami nincs rendben, és kényelmetlen érzéseket kelthet benned. Ezek apró figyelmeztető jelek lehetnek arra, hogy a személy megbízhatatlan, és rossz szándékai vannak.

Azt szeretném, hogy biztonságban légy, miközben online barátokat szerzel. Elmondod majd, ha valaki miatt kellemetlenül érzed magad, ha megijeszt, vagy megpróbálja feltenni neked a fenti kérdések bármelyikét?

Gyermek:

Igen...

Szülő:

Tudd, hogy mindig számíthatsz rám,
bármilyen történjék, jó?

2.6. A szexuális behálózásról

A gyerekek szexuális behálózása, más néven *grooming*, előfordulhat a való életben és az online térben is.

Ez a taktika egy bizalmi kapcsolat kialakításán alapszik egy kiskorúval, hogy később online szexuális interakciót alakítsanak ki, vagy egy offline szexuális érintkezést készítsenek elő az adott gyermekkel.

A szexuális behálózás technikája hasonlít a *loverboy* módszerhez (lásd 1.3 fejezet), ugyanakkor ebben az esetben,

a szexuális behálózás során a bántalmazó sokkal idősebb az áldozatnál, ami egy hatalmi pozíciót biztosít neki az áldozattal szemben.

Gyakran előfordul, hogy a bántalmazó családtag, szomszéd vagy családi barát, aki a családdal fennálló bizalmi kapcsolatot használja fel arra, hogy hozzáférjen a gyermekhez.

Jelek, hogy egy gyermek szexuális behálózás áldozata:

- a gyermeknek drága dolgai vannak (például ruhák, telefon stb.), vagy olyan pénzüsszegekkel rendelkezik, amelyekről nem tudni, honnan származnak;
- a gyermek nagyon sok időt tölt online, és elrejtí a tevékenységét a szülei elől;
- úgy tűnik, hogy gyermeke túl sokat tud az életkorának nem megfelelő dolgokról (különösen a szexuális tevékenységekről), és/vagy pornográf vagy szexualizált anyagokat tárol az eszközein;
- hirtelen megváltozik a baráti társasága.

Kik a bántalmazók?

A szexuális behálózás az offline térben is előfordulhat, és sajnos az elkövetők leggyakrabban a szülők ismeretségi köréből kerülnek ki (mostoha szülők, nagynénik/nagybácsik, családi barátok stb.). Ezért fontos, hogy különösen elővigyázatosak legyünk, amikor a gyermek más felügyelete alatt van.

Annak jelei, hogy egy gyermek szexuális behálózás vagy nemi erőszak áldozata:

- a gyermek hirtelen félni kezd egy olyan családtag vagy egy, a környezetében lévő személy társaságában, aki korábban közömbös volt számára, vagy akár közel is állt hozzá;
- a gyermek a depresszió bizonyos tüneteit mutatja: visszahúzódás, másoktól való elszigetelődés, az étkezés megváltozása (túl- vagy alultápláltság), állandó szomorúság;
- gyermeke remegni kezd vagy összerezzen, ha valaki megpróbálja megérinteni, még akkor is, ha korábban szerette az ilyen jellegű törődést;
- a gyermek elhanyagolja a személyes higiéniáját (pl. nem mosakszik);
- a gyermek regresszív viselkedést mutat (pl. újra bevizel álmában, nem hajlandó egyedül aludni a szobában stb.);
- gyakori hasfájás, véraláfutás vagy egyéb sérülések megjelenése, különösen az intim területen, de nem csak ott.

Hogyan előzzük meg a nemi erőszak veszélyét?

Alakítson ki bizalmi kapcsolatot gyermekével

A gyermeknek tudnia kell, hogy bármikor bármilyen problémával fordulhatnak Önhöz. Ezért fontos, hogy gyakran beszéljen vele arról, ami aggasztja, és nyugtassa meg, hogy minden helyzetben mellette áll.

Proaktív módon beszéljenek az Önt mint szülőt érintő kérdésekről

Kezdeményezzen beszélgetést olyan időpontokban, amikor úgy érzi, hogy nyitott a meghallgatásra, és fokozatosan fejlessze a témákat, ahogyan a gyermek értelme is fejlődik.

Ne merítsen ki egy témát egyetlen beszélgetésben; többször és különböző kontextusokban is tárgyalhatnak róla.

Készítse fel gyermekét, hogy biztonságban maradjon

Ahogy gyermeke növekszik, a veszélyektől való megóvásának kulcsa nem az, hogy elszigeteljük a világtól, vagy minden mozdulatát ellenőrizzük, hanem az, hogy megtanítsuk, hogyan ismerje fel és kerülje el a veszélyeket. Az élet a kockázatokról is szól, és az érettséghez vezető út azt jelenti, hogy megtanuljuk, hogyan kezeljük biztonságosan a kockázatokat.

Kapcsolja be a legmagasabb szintű adatvédelmi beállításokat minden eszközön és platformon.

Rendszeresen ellenőrizze ezeket a beállításokat, mivel a platformok frissítésekor vagy szolgáltatási feltételeik módosításakor néha visszaállhatnak.

Győződjön meg róla, hogy gyermeke tudja, hogy bármikor Önhöz fordulhat, és beszélhet Önnel bármiről, ami vele történik.

Mit tegyen, ha gyanakodni kezd?

Maradjon nyugodt és támogató

Kezelje a helyzetet nyugodtan. Hozzon létre egy biztonságos teret, ahol gyermeke az ítélkezéstől vagy büntetéstől való félelem nélkül beszélhet.

Hallgassa meg gyermekét

Bátorítsa a nyílt beszédre. Hagyja, hogy gyermeke kifejezze érzéseit és tapasztalatait anélkül, hogy félbeszakítaná, vagy nyomást gyakorolna rá.

Vegye fel a kapcsolatot a hatóságokkal vagy a gyermekvédelmi szervekkel

Ha úgy gondolja, hogy gyermeke közvetlen veszélyben van, vagy ha illegális tevékenységre utaló jeleket észlel, lépjen kapcsolatba a helyi hatóságokkal vagy a gyermekvédelmi szervekkel. Képzett szakemberek állnak rendelkezésére, akik kivizsgálják a helyzetet, és útmutatást nyújtanak.

Korlátozza a kommunikációs eszközökhöz való hozzáférést

Ideiglenesen korlátozza gyermeke hozzáférést az olyan eszközökhöz vagy bizonyos online platformokhoz, ahol manipuláció tárgya lehet. Ez megakadályozhatja a további interakciót a bántalmazóval.

Figyelje és kövesse nyomon

Tartsa szemmel gyermeke viselkedését és interakcióit, és továbbra is nyíltan kommunikáljon vele. Kövesse nyomon az ügyet az érintett hatóságokkal vagy szakemberekkel a megfelelő intézkedések meghozataláért.

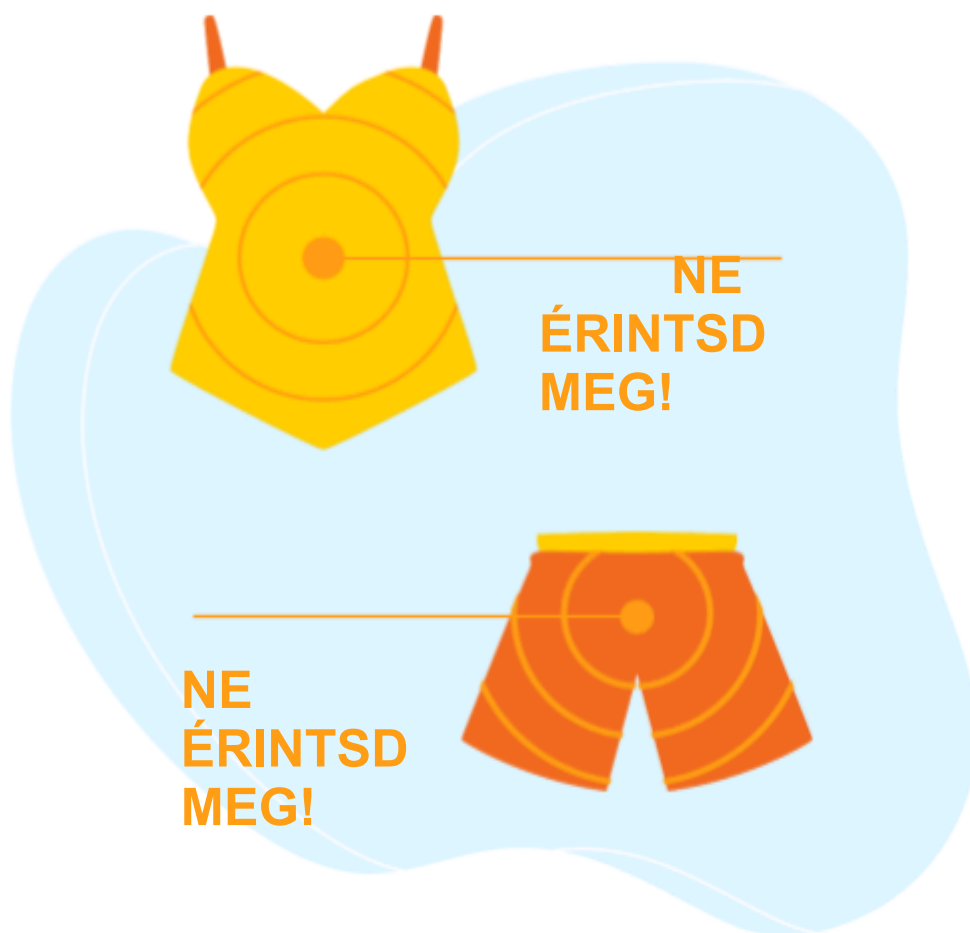

A fürdőruha szabálya

Amikor egy kisgyerekekkel beszélget a szexuális zaklatásról, használhatja a fürdőruhás módszert.

Ugyanakkor nem nézhet olyan képeket vagy videókat, ahol ezek a testrészek láthatóak. Bátorítsa, hogy szóljon Önnek, ha ez történik vele.

Magyarázza el neki, hogy senki sem érhet hozzá azokon a területeken, ahol fürdőruhát viselne, és hogy másokon sem szabad ezeket a területeket megérintenie.

Beszélgetés az online bántalmazás megelőzéséről

Szülő:

Tudod, mit kell tenned, ha valaki olyan dolgokat mond az interneten, amitől rosszul vagy furcsán érzed magad?

Gyermek:

Azt hiszem, igen...
Eddig még nem történt velem ilyen.

Szülő:

Jó, hogy még nem tapasztaltál ilyesmit, de szeretném, ha felkészülnél, és tudnád, mit kell tenned, ha megtörténik.

Gyermek:

Oké

Szülő:

Ahogy egyre idősebb leszel, te és a barátaid találkozhattok gyanús emberekkel az interneten. Fontos tudni, hogy mikor kell abbahagyni a beszélgetést vagy segítséget kérni. Természetesen bármikor fordulhatsz hozzám, de jó, ha van egy terved a veszélyes helyzetekre.

(A Thorn alapján készült szöveg⁹)

⁹www.parents.thorn.org

2.7. Hasznos beszélgetésindító kérdések

A gyermek életkorától és érettségi szintjétől függően a következő témákat és beszélgetéseket kezdeményezheti.

Azt tanácsoljuk, hogy a beszélgetést egy nyugodt környezetben kezdjék el, például egy közös tevékenység során, vagy miközben az iskoláról vagy a gyermek barátairól beszélgetnek.

Fontos, hogy ne általánosságban beszéljen, hanem a testrészekre jellemző, világos nyelvezetet használjon, hogy a gyermek megértse a testével kapcsolatos személyes határok tiszteletben tartásának fontosságát.

Alakítson ki egy bizalmi kapcsolatot, hogy a gyermek tudja, bármikor fordulhat Önhöz, ha úgy érzi, hogy valaki megpróbálja átlépni ezeket a határokat.

1. Láttál már olyat az interneten, amiről tudtad, hogy felnőtteknek szól, nem pedig gyerekeknek?

2. Mik a kedvenc online játékaid?

3. Tudod, hogy a filmeket az A.G.¹⁰, A.P.-12¹¹ és N-15¹² kategóriákba sorolják, hogy tudjuk, mi való a gyerekeknek? Nézzük meg ezeket a kategóriákat együtt, hogy lássuk melyek alkalmasak a te korosztályodnak.

¹⁰A.G. - Általános célközönség.

¹¹A.P.-12 - szülői beleegyezés 12 év alatti gyermekek esetében.

¹²N-15 - 15 éven aluliaknak nem ajánlott filmek.

4. Mit gondolsz arról, ha telepítenék egy megfigyelő alkalmazást a telefonodra/tabletedre? Gondolom, ettől úgy érezheted, hogy kontrollálak. Beszélhetünk erről?

5. Érezted már magad kínosan/kényelmetlenül valaki miatt, miközben online voltál?

6. Tudod, mit kell tenned, ha valakivel online beszélsz, és kínosan/kényelmetlenül érzed magad tőle?

7. Beszéltél már online valakivel, aki sokkal idősebb nálad?

8. Beszéltél már valakivel online, és rájöttél, hogy valaki másnak adja ki magát?

9. Szerinted az emberek hazudnak arról, hogy kik is ők valójában? Miért?

10. Tudod, hogyan állapítsd meg, ha valaki nem az, akinek mondja magát?

11. Mesélték már neked a barátaid, hogy megismertek valakit online, aki hazudott a személyazonosságáról?

12. Kérték valaha a barátaid, hogy küldj nekik képeket magadról?

13. Kérte már valaki, hogy küldj neki fotót a testrészeidről?

14. Tudod, mit tennél, ha valaki arra kérne, hogy küldj egy fotót magadról?

15. Tudod, mit jelent megzsarolva lenni?

16. Tudod, mit jelent megfenyegetve lenni?

17. Hozzám fordulnál, ha valaki megzsarolna vagy megfenyegetne?

18. Hozzám fordulnál, ha valaki azzal fenyegetne, hogy megoszt egy rólad készült fotót?

19. Küldött már neked valaki olyan fotót vagy üzenetet, amitől furcsán vagy kényelmetlenül éreztél magad?

20. Kért vagy kényszerített már valaki olyan fénykép vagy üzenet elküldésére, ami miatt kínosan vagy kényelmetlenül éreztél magad?

21. Melyik a kedvenc játékod, amivel mostanában játszol?

22. Vannak olyan játékok [példa játéokra], amiket nem olyanokkal játszol, akiket ismersz?

23. Vannak barátaid, akiket online ismertél meg?

24. Kért már valaki privát információkat tőled online?

25. Kivel szeretsz online játékokat játszani?

26. Vannak új online barátaid?

27. Mi a különbség a jó és a rossz online barátok között?

28. Kaptál valaha ismeretlen személyektől üzenetet?

29. Küldesz az interneten üzeneteket olyan személyeknek, akiket nem ismersz a való életben?

30. Tudod, mit jelent a beleegyezés?

Hogyan beszéljünk a tizenévesekkel (12–17 év) az internet veszélyeiről?

- 3.1. A szexuális beleegyezésről
- 3.2. A sextingről
- 3.3. A szexuális zsarolásról
- 3.4. Az online térben megismert személyekkel való találkozásról
- 3.5. Hasznos beszélgetésindító kérdések

A technológia fejlődésével a tizenévesek körében egyre gyakoribb jelenséggé válik a meztelen képek küldése és fogadása. Bár ennek a dolognak rengeteg kockázata van, fontos belátnunk, hogy fiataljaink szembesülhetnek ilyen helyzetekkel, legfőképpen pubertáskoruk idején.

A nyílt és folyamatos kommunikáció fenntartása a tinédzserkorú gyermekkel, főleg akkor, amikor ő is nyitott erre, segíthet megteremteni azt a biztonságos teret, ahol jobban megérti a problémát, és megtanul reagálni azokban a helyzetekben, amikor ilyesmivel szembesül.

Megfelelő pillanatok a beszélgetés kezdeményezésére:

- amikor a tini egyre több időt tölt a közösségi médiában;
- amikor a téma felmerül egy filmben vagy tévéműsorban, amelyet együtt néznek;
- amikor egy hasonló helyzetről mesél, amely egy barátjával vagy ismerősével történt;
- amikor egy gyerek vagy tinédzser meztelen képei terjednek az iskolában vagy a tini gyereke közösségében;
- amikor elkezd randizni.

3.1. A szexuális beleegyezésről

Rengeteg információ van a szexről, és ezekhez kamasz gyermeke is hozzáférhet. Azonban úgy gondoljuk, hogy a legjobb információforrás számára mégiscsak Ön, a szülő.

A beleegyezés alapos megértésének fejlesztése arra ösztönözheti a tinédzsereket, hogy mérlegeljék, milyen hatással lehetnek tetteik másokra.

A beleegyezésről és a testi autonómiáról szóló hagyományos beszéd témák mellett alapvető fontosságú, hogy a digitális beleegyezés apró részleteit is megtárgyaljuk: hogy mit jelent az, hogy engedélyünket adjuk bizonyos tartalmak megosztásához.

Gyors tanácsok a digitális kor szülei számára:

Tinédzser gyermeke kamaszkora kulcsfontosságú pillanataiban fog találkozni ezekkel a dolgokkal, legyen szó az online térről vagy egy kapcsolatról.

A kényes témákról való „komoly” beszélgetések (mint amilyen a szexuális beleegyezés kérdése) nehezek lehetnek, szóval a legjobb az, ha mindig él az apró lehetőségekkel, hogy természetes módon, a közös tevékenységek során tárgyaljon ezekről a gyermekkel.

Beszélgetés a szexuális beleegyezésről

A szülő és a tini egy romantikus filmet néznek. Egy adott pillanatban egy explicit szexuális jelenetet látnak, amelyben mindkét partner alkoholt fogyasztott.

Szülő:

Hmmm... nem vettem észre, hogy a fiú a lány beleegyezését kérte volna. Te mit gondolsz, hogyan kérhetett volna engedélyt?

Tinédzser:

Hogyhogy engedélyt kérni? Nem, nagyon gáz lenne, főleg, hogy kapcsolatban vannak. Miért kérne engedélyt?

Szülő:

Nem feltételezheted, hogy valaki beleegyezik a szexbe, csupán mert egy kapcsolatról van szó. Neked úgy tűnik, hogy a lány jól érzi magát, amikor a fiú megérinti?

Tinédzser:

Nem tudom... úgy tűnik, nem nagyon érti, mi történik velem.

Szülő:

Pont erre gondoltam. Szerinted a lány képes volt valóban beleegyezni, miután alkoholt ivott?

Tinédzser:

Szerintem nem...

Szülő:

Így van. A szexuális aktushoz mindkettőjüknek egyetértésben és józan állapotban kell lenniük, azaz nem szabad alkohol vagy más szerek hatása alatt állniuk. És még valami, a beleegyezés bármikor visszavonható. Apropos, a helyzet teljesen más, ha egy kiskorúról van szó.

Tinédzser:

Vagyis? Mire célsz?

Szülő:

Romániában van egy törvény, amely kimondja, hogy ha 16 évnél fiatalabb vagy, és egy felnőtt szexuális kapcsolatot létesít veled, még akkor is, ha beleegyeztél, az nemi erőszaknak minősül. Tudtad ezt?

Tinédzser:

Igen, szerintem hallottam már valami hasonlót...

Szülő:

Igen, és a probléma még komolyabbá válik, ha a kiskorú alkoholt fogyasztott, illetve a felnőtt partner szerint így is rendben van szexuális kapcsolatot létesíteni.

A beszélgetés célja

Győződjön meg arról, hogy tinédzsere tisztában van azzal, hogy bármilyen jellegű érintés esetén, még akkor is, ha egy kapcsolatról van szó, beleegyezésre van szükség, mivel a „nem” azt jelenti, hogy „nem”. Azt is tudnia kell, hogy időközben meggondolhatja magát, még akkor is, ha először „igen” mondott. Sőt, ha a tinédzser még nem töltötte be a 16. életévét, magyarázza el neki a szexuális beleegyezés törvényét.

A szexuális beleegyezés törvénye

A törvény¹³ kimondja, hogy a kiskorú 16 éves koráig nem egyezhet bele a felnőttekkel való szexuális együttlétbe. Egy felnőtt és egy 16 év alatti kiskorú közötti bármilyen szexuális kapcsolat nemi erőszaknak minősül (ha a kettejük közötti korkülönbség 5 évnél több).

2024. január 1-jétől ha egy felnőtt egy kiskorúnak az interneten szexuális kapcsolatra vagy bármilyen szexuális jellegű cselekedetre utaló javaslatot tesz, akkor az adott felnőtt cselekedete 6 hónaptól 3 évig terjedő börtönbüntetéssel vagy pénzbírsággal büntethető, még akkor is, ha a szexuális aktus nem valósult meg.

¹³217/2023. sz. törvény a büntetőeljárás törvénykönyv, a büntető törvénykönyv és az audiovizuális törvény módosításáról.
2024.01.01-től jogerős.

3.2. A szextingről

A szexting a szexuális tartalmú képek vagy üzenetek küldését jelenti.

„Szexuális tartalom” alatt szexuális jellegű cselekményeket vagy meztelen, szexuális jellegű cselekményeket végző személyeket értünk.

A szextinget főként tinédzserek és fiatalok gyakorolják, akik szexuális tartalmú üzeneteket, képeket vagy videókat küldenek – gyakran saját magukról – sms-ben, e-mailben, webkamerán, Skype-on vagy olyan közösségi hálózatokon, mint a Facebook,

a Twitter, az Instagram, a TikTok, a Flickr, a Snapchat, a Youtube stb. A szextinget azonban kisebb gyerekek is gyakorolhatják, főleg azok, akik már találkoztak pornográf tartalmakkal.

A szexting elsősre ártalmatlannak tűnhet, különösen akkor, ha a szexuális tartalmú üzeneteket küldő gyermekek vagy tinédzserek úgy gondolják, hogy beleegyeztek ebbe a dologba.

Azonban a kiskorúak által végzett szexting gyermekpornográfiai bűncselekménynek számít.

Ráadásul súlyos hosszú távú következményei is lehetnek a kiskorúra nézve, ha a képek olyan emberekhez kerülnek, akikhez nem kellene.

Ha a következő viselkedésformákat észleli tinédzserénél, ez figyelmeztető jele lehet annak, hogy többet kell megtudnia az iskolai, baráti vagy online környezetéről.

Arra utaló jelek, hogy egy gyerek/tinédzser szextingel:

- elszigetelődik vagy visszahúzódik, túlzottan sok időt tölt az interneten;
- túlságosan keresi az egyedüllétet;
- elrejtja a telefonját, gyorsan képet változtat a készüléken, vagy lekapcsolja a számítógépet;
- hullámzó a viselkedése vagy a hangulata;
- szokatlanul sok időt tölt a fürdőszobában/hálósobában vagy más olyan helyiségben, ahol meztelen fotók készülhetnek;
- túlzott szexualizált viselkedést mutat;
- új barátokról, ismeretségekről vagy szokatlan kapcsolatokról beszél;
- önsértő vagy depressziós magatartást tanúsít;
- eltűnik vagy megszökik otthonról.

Hogyan előzzük meg a szextinget?

Fontos, hogy tinédzserével megbeszélje a meztelen képek küldésével, fogadásával vagy megosztásával kapcsolatos veszélyeket.

Tudnia kell, hogy törvényellenes meztelen fotókat terjeszteni a 18 év alattiakról, még akkor is, ha a sajátjai.

Nem tanácsos azonban közvetlenül szóba hozni a témát, mivel a túlzottan komor légkör elszigetelheti őt Öntől, és félelmet vagy szégyent kelthet benne, ha a jövőben is ilyen helyzetbe kerülne.

Cserében kezdje el megbeszélni vele az általánosabb dolgokat, és fokozatosan terelje a párbeszédet a kényesebb témák felé.

Ítékezés nélkül beszéljen a gyermekével/ tinédzserével.

Beszélgessenek a bizalom, a beleegyezés fontosságáról, arról, hogy mi a teendő, ha valaki fényképet kér tőle, ha megfenyegeti, de a meztelen képek küldésének és a képek másokkal való megosztásának kockázatairól is.

Ugyanakkor:

- tanítsa meg neki, hogyan használja az alkalmazásokat és a közösségi médiát;
- fektessen nagy hangsúlyt a magánélet és a személyes határok fontosságára az interneten;
- mutasson példát az online térben való felelősségteljes viselkedésről;
- magyarázza el a szexting veszélyeit;
- a tinédzser korának és érettségének függvényében figyelje online tevékenységét.

Gyors tanácsok a szülőknek

Mit kell tennie, ha gyermeke/tinédzsere szexuális tartalmú képet kap egy másik kiskorúról?

- Mondja meg neki, hogy ne ossza meg a képet sem online, sem offline.
- Magyarázza el a „gyermekpornográfiai” bűncselekményét és annak következményeit.
- Ha ismeri a képen szereplő gyermek vagy a képet küldő gyermek szüleit, beszéljen velük a történetről.
- Jelentse a rendőrségen.
- **Biztosítson gyermekének/tinédzserének érzelmi és/vagy speciális támogatást.**

a digitális korban

Mit tegyen, ha gyermeke/tinédzsere szexuális tartalmú képeket vagy videókat készített magáról, és megtudta, hogy ezeket megosztják az interneten?

- Ne hibáztassa őt azért, hogy ilyen képeket készített, hanem támogassa őt ebben a stresszes helyzetben. Ne feledje, hogy elárulva érezheti magát.
- Őrizze meg a bizonyítékokat az online tartalmakról képernyőfotók készítésével és a weboldal címének elmentésével.
- Jelentse a tartalmat a közösségimédia-platformoknak és a hatóságoknak.
- Beszéljen szakemberrel, aki segít kezelni a helyzetet.

Beszélgetések a szextingről

I. beszélgetés

Szülő:

Elmondanád nekem, ha kapnál egy meztelen képet valamelyik osztálytársadról?

Tinédzser:

Szülő:

Hallottam, hogy ez a veled egyidősökkel előfordul, és gondolkoztam azon, hogy elmondanád-e nekem.

Tinédzser:

Nem tudom.

Szülő:

Hallottál már ilyesmiről az iskolában?

Tinédzser:

Lehet...

Szülő:

Mondjuk ha egy lány egy meztelen képet küld a barátjának..., majd az megmutatja ezt a képet a barátainak és az osztálytársainak. Mit gondolsz, mit érez az a lány?

Tinédzser:

Szerintem szégyelli magát és fél.

Szülő:

Szerinted beleegyezett abba, hogy azt a képet mások is láthassák?

Tinédzser:

Nem hiszem...

Szülő:

Így van, lehet, hogy zavarban van és aggódik amiatt, hogy mi fog történni.

Fontos, hogy ne továbbítsd, ha valaki küld neked egy ilyen képet. Segíteni szeretnénk annak a személynek, ha tudunk, így remélem, hogy hozzám fordulsz, ha esetleg veled is megtörténne ez.

(A Thornból inspirált szöveg¹⁴)

II. beszélgetés

Szülő:

Hallottál már valaha a szextingről?

¹⁴www.parents.thorn.org

Tinédzser:

Szülő:

Csupán meg akarok győződni arról, hogy tudod mit jelent. Tudom, hogy talán kicsit kényelmetlennek tűnik egy ilyen témát megbeszélni a szüleiddel, de szeretném, ha tudnád, hogy bármiről nyíltan beszélhetünk. Tudom, hogy kihívás a digitális korban felnőni. Ezért fontos, hogy beszéljünk a biztonságodról, és hogy támogatást nyújtsak neked, bármit is tapasztaltál eddig.

Tinédzser:

Ó... tényleg muszáj most erről beszélnünk?

Szülő:

Számomra ez egy nagyon fontos téma, mert fontos vagy nekem, és azt akarom, hogy biztonságban legyél.

Tinédzser:

Most nem szeretnék erről beszélni.

Szülő:

Megértem, csak meg akarok győződni arról, hogy tudod, hogyan maradj biztonságban. Ha vannak kérdéseid vagy szükséged van segítségre, tudd, hogy bármikor fordulhatsz hozzám, vagy segítséget kérhetsz olyan felnőttektől, akikben megbízol. **Talán egy nap megnézhetnénk együtt egy videót, hogy jobban megértsük ezt a problémát.**

(A Thornból inspirált szöveg¹⁵)

¹⁵www.parents.thorn.org

3.3. A szexuális zsarolásról

A szexuális zsarolás vagy *sextortion* egy egyre elterjedtebb jelenség. Akkor fordul elő, amikor az elkövető szexuális tartalmú fényképeket vagy videókat szerez az áldozatról, és ezeket arra használja, hogy az áldozatot még több szexuális tartalmú anyag küldésére kényszerítse,

hogy pénzt vagy szexuális szívességet zsaroljon ki belőle, és azzal fenyegetőzik, hogy az anyagot megosztja az áldozat családjával, vagy kitesztolja az internetre.

Annak jelei, hogy egy tinédzser szexuális zsarolás áldozata lehet:

- érzelmileg zárkózott vagy láthatóan szorong;
- a digitális eszközöket túl gyakran és titokban használja;
- ideges lesz vagy megijed az üzenetek vagy értesítések hangjától;
- új vagy ismeretlen barátokat említ az online közegben;
- hirtelen változást mutat az online magatartásában, például elkerüli a közösségi médiát, vagy törli a fiókjait;
- sokat és indokolatlanul költekezik;
- eltűnik pénz a házból.

Hogyan előzzük meg a szexuális zsarolást?

Célzott beszélgetések

Beszéljen nyíltan tinédzserével a szexuális zsarolásról: magyarázza el, hogy mi az, és hogyan nyilvánul meg. Kérje meg, hogy alaposan gondolja át, mielőtt információt tesz közzé vagy oszt meg magáról.

Fontos a kritikus gondolkodás fejlesztése, miközben a tini az új technológiával, az internettel és a közösségi médiával érintkezik. Ahelyett, hogy automatikusan megosztanának és kattintgatnának, a gyerekeknek és a fiataloknak meg kell állniuk, és el kell gondolkodniuk.

Az adatok védelme

Tanítsa meg őt arra, hogy ne osszon meg fényképeket vagy személyes információkat az interneten.

Példa a biztonságra

Mutasson neki online biztonsági gyakorlatokat, mint amilyen például az erős jelszavak használata.

A jelek felismerése

Beszélje meg vele, hogyan ismerheti fel és jelentheti a gyanús viselkedést vagy fenyegető üzeneteket az interneten.

Tudassa tinédzserével, hogy bármikor Önhöz fordulhat, és beszélhet bármiről, ami vele történik.

Esettanulmány

Andi fel akarja hívni magára egy osztálytársa figyelmét, akit kedvel, ezért meztelen fotót küld neki. Másnap Andi sms-t kap egy ismeretlen számról, amelyben közlik vele, hogy küldjön még egy fotót, mert ha nem teszi meg, akkor a másikat kipoztolják az internetre. Mivel fél, hogy a szülei rájönnek, Andi újabb meztelen fotót küld. A fenyegetések azonban folyamatosan érkeznek, és a lány úgy érzi, hogy kénytelen továbbra is fotókat küldeni.*

** a szereplő neve fiktív*

Gyors tippek a szülőknek a digitális korban

Mit tehetnek Andi szülei?

- Bátorítsák arra, hogy beszéljen az interneten tapasztalt dolgokról.
- Ellenőrizzék a készülékeket: vannak-e rajtuk gyanús üzenetek vagy helytelen anyagok?
- Egyértelműen és részletekbe menően dokumentálják a tapasztalt dolgokat.
- Azonnal tegyenek bejelentést a rendőrségen.
- Kerüljék a közvetlen konfrontációt a feltételezett elkövetővel.
- Biztosítsanak érzelmi támogatást és védelmet gyermekük/tinédzserük számára.
- Módosítsák az online fiókok jelszavait és biztonsági beállításait.
- Keressenek szakmai támogatást a pszichológiai tanácsadáshoz.

Beszélgetés a szexuális zsarolásról

Szülő:

Megtörtént valaha, hogy valaki meztelen fotókat kért tőled? Vagy talán szexuális ajánlatot tett...

Tinédzser:

Nem szeretnék erről beszélni.

Szülő:

Megértem, ha most nem akarsz beszélni. A legfontosabb, hogy tudd, itt vagyok, ha szükséged van rám, és úgy érzed, valami nincs rendben.

Tinédzser:

Köszönöm.

Szülő:

Ugyanakkor szeretném biztosan tudni, hogy tájékozott vagy, és tudod, mit kell tenned, ha ilyen helyzetbe kerülsz. Találtam egy videót , amely elmagyarázza, hogy mit kell tenni ilyen körülmények között. Talán megnézhetjük együtt valamikor.

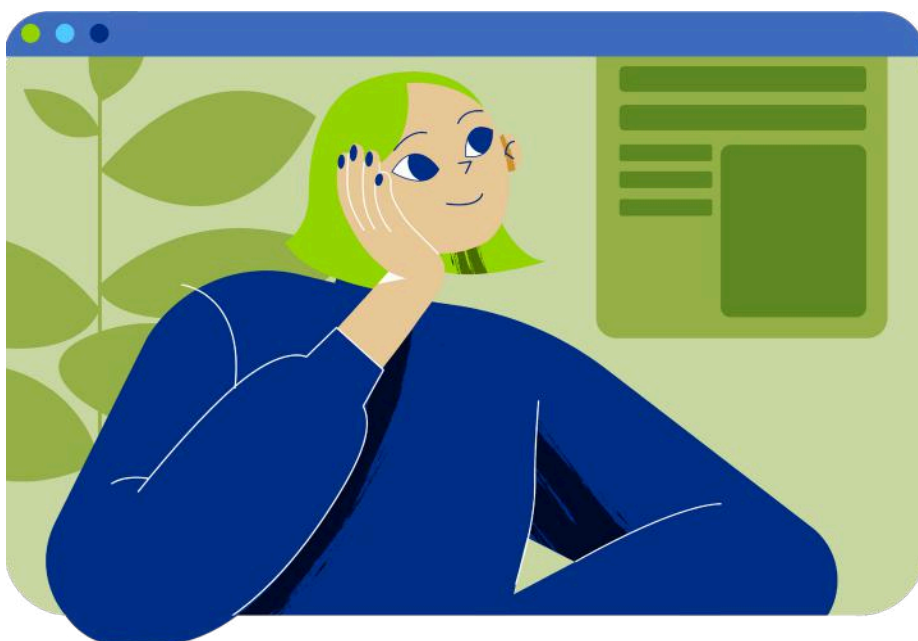
(Thorn-ból inspirált szöveg¹⁶)

A beszélgetés célja

Győződjön meg róla, hogy a tinédzsere tudja, hogy Ön bármilyen helyzetben mellette áll és támogatja. Teremtse meg a megfelelő közeget a jövőbeli beszélgetésekhez.

¹⁶www.parents.thorn.org

3.4. Az online térben megismert személyekkel való találkozásról

Azt szoktuk tanácsolni a tinédzsereknek, hogy kerüljék a találkozásokat azokkal, akikkel online ismerkednek meg. Az igazság azonban az, hogy a közösségi média azzá a helyé vált, ahol sok olyan emberrel találkozhatnak, akik hasonló érdeklődési körrel és hobbiakkal rendelkeznek. Ugyanakkor néhányan itt keresnek társat is.

Miközben rengeteg veszély és szexuális ragadozó leselkedik rájuk az interneten, vannak olyan gyerekek és tinédzserek is, akárcsak az Öné, akik egyszerűen csak barátokat keresnek.

Ha teljesen eltiltjuk őket az ilyen ismerkedéstől, akkor nagyobb valószínűséggel találkoznak idegenekkel titokban, és felesleges veszélyeknek teszik ki magukat. Ezért jó ötlet, ha világos szabályokat állítunk fel az ilyen helyzetekre.

Mit tegyünk, ha egy tinédzser randizni kezd?

Ha tinédzsere más helyzetekben már bizonyította, hogy felelősségteljesen tud viselkedni, a helyzet sajátosságaitól függően szülőként dönthet úgy, hogy beleegyezik egy találkozásba egy online ismerőssel, de javasoljuk, hogy tartsa szem előtt a következőket:

Beszéljen legalább egyszer azzal a személlyel, akivel a gyermeke találkozni fog, akár telefonon, akár – ha lehetséges – videóhíváson keresztül.

Az ilyen interakciókat nehezebb meghamisítani: ha az illető nem az, akinek mondja magát, a hangjából vagy az arcáról meg lehet állapítani, ha valami nincs rendben.

Ha nem hajlandó telefonon beszélni, akkor a legjobb, ha nem engedi, hogy a gyermeke találkozzon vele.

Beszélgék meg részletesen, hogy hol lesz a találkozó helyszíne.

Közösen válasszanak ki egy forgalmas, nyilvános helyet (pl. kávézó, központi park stb.), amelyet a tinédzser jól ismer, és magyarázza el neki, hogy ott kell maradnia, és nem szabad más, félreeső helyre mennie.

Győződjön meg arról, hogy nála van a telefonja. Hogy biztonságban tudhassa, a találkozás során akár nyomon is követheti gyermeke tartózkodási helyét. Határozzanak meg együtt egy időpontot, ameddig haza kell érnie.

Győződjön meg róla, hogy van, amivel utaznia.

Elviheti őt a helyszínre, vagy gondoskodhat arról, hogy legyenek buszmegállók a környéken, ahová megy.

Magyarázza el neki, hogy semmilyen körülmények között nem szállhat be a megismert személy vagy más idegenek autójába.

Határozzanak meg egy biztonsági jelszót.

Beszéljenek meg egy olyan szót vagy kifejezést, amelyet ha a tinédzsere kimond egy hívás során, vagy leír sms-ben, azzal jelzi, hogy szeretné, ha érte menne.

Hallgasson a megérzéseire.

Ha úgy érzi, hogy valami nincs rendben, még ha nem is tudja pontosan meghatározni a problémát, jobb, ha nem engedélyezi a találkozást. Magyarázza el a gyermekének, hogy ha nem érzi jól magát, bármikor elmehet, és nem kell emiatt nyomást éreznie vagy szégyenkeznie. Bármikor véget vethet a találkozásnak, amikor csak szeretné.

3.5. Hasznos beszélgetésindító kérdések

A serdülőkortól kezdve megnő a szocializáció, a magánszféra, a függetlenség és a szexuális felfedezés iránti igény is.

Ha nyíltan kommunikálunk gyermekeinkkel ezekről a témákról, még ha kényelmetlenek is, az segít nekik abban, hogy magabiztos döntéseket hozzanak,

és segítséget kapjanak, ha szükségük van rá. Azáltal, hogy nyíltan beszélgetünk velük, nemcsak ismereteket, hanem alapelveket is átadunk, és olyan bizalmi kapcsolatot építünk ki, amelyben a gyerekek bátran el merik majd mondani – elsősorban a szüleiknek – ha problémák merülnének fel.

A következő kérdések segíthetnek a fontos beszélgetések megkezdésében, még akkor is, ha néha kényelmetlenek.

1. Volt már olyan, hogy valaki kellemetlen helyzetbe hozott az online közegben?

2. Csevegtél már valaha online valakivel, aki sokkal idősebb volt nálad?

3. Beszéltél már valakivel online, és rájöttél, hogy valaki másnak adja ki magát?

4. Tudod, hogyan állapíthatod meg, ha valaki nem az, akinek mondja magát?

5. Hallottál már a szexuális zsarolásról? És a sextingről?

6. Tudod, milyen taktikát alkalmaznak egyesek az interneten a zsarolásra?

7. Kérik a barátaid, hogy küldj nekik képeket magadról?

8. Előfordult már, hogy valaki, akit online ismertél meg, arra kért, hogy küldj neki fényképet magadról?

9. Kérte már valaki, hogy küldj neki fotót a testrészeidről?

10. Szerinted rendben van, ha meztelen fotókat küldesz? Miért?

11. Tudod, mit tennél, ha valaki arra kérne, hogy küldj egy meztelen fotót magadról?

12. Ismersz valakit, aki valaha küldött meztelen fotókat?

13. Ismersz valakit, aki valaha is küldött vagy kapott magáról fényképet egy ismeretlentől?

14. Küldött neked valaki szexuális tartalmú fotót vagy sms-t?

15. Kért vagy kényszerített már valaki arra, hogy szexuális tartalmú fotót vagy üzenetet küldj?

16. Hallottál már olyan helyzetről, amikor az iskolában egy diáktársad meztelen fotót küldött valakinek?

17. Mit tennének a barátaid, ha valaki meztelen fotót kérne tőlük?

18. Kérik valaha is a barátaid, hogy küldj nekik meztelen képeket magadról?

19. Mit tennél, ha egy barátod azt mondaná, meztelen fotókat küldött valakinek?

20. Egy 1-től 10-ig terjedő skálán [a 10-es nagyon nehezet jelent] mennyire lenne nehéz elmondanod nekem, ha valaki meztelen fotót kérne tőled?

21. Elmondanád, ha valaki zsarolna vagy fenyegetne?

22. Elmondanád, ha valaki azzal fenyegetne, hogy megoszt egy fényképet rólad?

23. Tudod, mit jelent a szexuális beleegyezés?

4. Mit tegyen, ha gyanakodni kezd?

Ha az emberkereskedelem vagy gyermekkereskedelem, illetve nemi erőszak jeleit ismeri fel gyermekén, vagy ha azt gyanítja, hogy valaki ilyen bűncselekmények áldozata lehet, azonnal értesítse a rendőrséget.

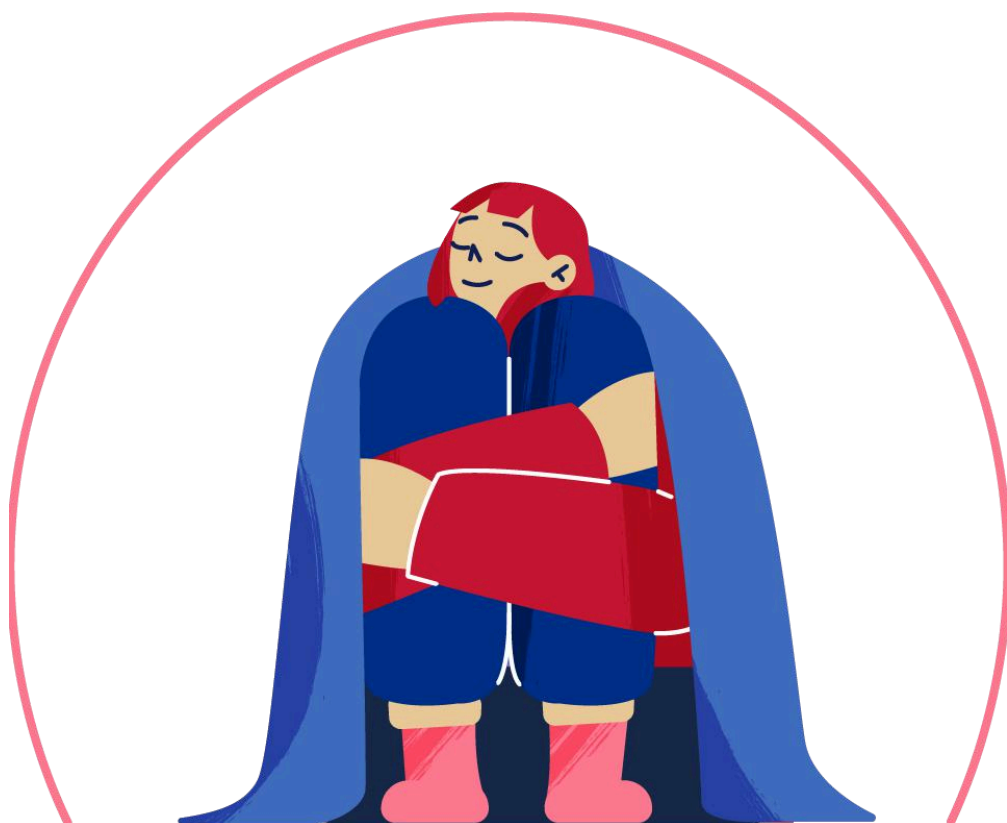
2021. július 5-től a kiskorúak elleni bűncselekményekről tudomást szerző személyek kötelesek azokat jelenteni. Aki nem tesz feljelentést, azt börtönbüntetés fenyegeti (Büntető törvénykönyv 266. cikk 1[^]1 bekezdése).

A bejelentendő bűncselekmények közé tartoznak az alábbiak:

- az emberkereskedelem és a kizsákmányolás bűncselekményei (amelyek magukban foglalják a gyermekprostitúciót, a rabszolgaságot stb.);
- a szexuális integritás és a szexuális szabadság elleni bűncselekmények (ideértve a kiskorúak ellen elkövetett nemi erőszakot, a szexuális bántalmazást és a szexuális megrontást);
- a kiskorúak koldulásra való felhasználása;
- önkielégítés egy 16 éven aluli kiskorú előtt;
- 16 év alatti gyermekeknek küldött üzenetek, amelyekben pornófilm megtekintésére invitálják őket;
- 16 év alatti gyermekek elhívása egy adott helyre intim kapcsolat létesítése céljából.

Következtetés

Elérhetőségek

Küldjön sms-t a

WhatsApp eLiberare
telefonszámára
(+40)757749845

119

A gyermek telefonja

0800 800 678

Telverde - Emberkereskedelem
Elleni Országos Ügynökség

Végezetül hangsúlyozzuk annak fontosságát, hogy nyílt és őszinte beszélgetéseket folytasson gyermekével az online biztonságról. Bízunk benne, hogy az ebben az útmutatóban szereplő gyakorlati példák és ötletek beépítésével, valamint a hatékony szülői felügyeleti alkalmazások¹⁷ használatával könnyebben eligazodik majd gyermekével a digitális világban.

Együtt olyan biztonságos környezetet tudunk teremteni, amely erősíti a bizalmat, a kommunikációt és a szexuális visszaélés és kizsákmányolás lehetséges kockázataitól való védelmet.

¹⁷eLiberare Egyesület, Szülői felügyelet és egyéb biztonsági intézkedések, <https://www.eliberare.com/2024/05/controlul-parental-si-alte-masuri-de-siguranta/>.

Bibliográfia

1. A 2009-es büntető törvénykönyv (286/2009. sz. törvény), *Hivatalos Közlöny*, 2009, 510. szám, annak utólag módosításaival és kiegészítéseivel.
2. A Szervezett Bűnözés és Terrorizmus Elleni Igazgatóság (DIICOT), *Sajtóközlemény 2023.11.23.*
3. Az Emberkereskedelem Elleni Országos Ügynökség, *Az emberkereskedelem 2022-ben azonosított áldozatairól szóló elemzés.*
4. eLiberare Egyesület, *Szülői felügyelet és egyéb biztonsági intézkedések.*
5. eLiberare Egyesület, *Kvantitatív kutatási jelentés. Tanulmány a fiatalok online kockázatakról alkotott képéről, 2023. február.*
6. Interland, *Google-játék az internet veszélyeiről.*
7. *Thorn for parents.*

